

Tyvärr veta vi emellertid icke, huruvida uppkallelsen förutsätter, att konung Knut redan är död (1035) eller blott att han genom sin erövring av England (1016) och sin utbetalning av gäld (1018) blivit berömd över hela Norden. Ovisst är också, vilken ålder man måste förutsätta hos Berga-stenens Knut, då han med sina bröder får resa minnesvården över sin fader. Någon säker tidsbestämning kan detta namn sålunda ej ge, men det talar givetvis också för 1040-talet såsom det sannolika.

Den egentliga hållpunkten för Grinda-stenens datering är omnämnandet i inskriften av danagäld. Den utbetalades sista gången år 1018 av Knut den store efter hans erövring av England. Om uppbärandet av gälden i England och härjningarna i Saxland stått i samband med vartannat, måste man emellertid, såsom von Friesen framhåller, tänka på en tidigare tidpunkt. Vikingarnas angrepp på Elbe- och Weserområdet synes av källorna att döma ha tillhört en relativt kort tid, c:a 994—1010. De händelser, som omtalas på Grinda-stenen, ha enligt von Friesen tilldragit sig vid mitten av 990-talet, Gudve har sedan återvänt hem och dött långt senare. De vuxna söner, som resa minnesvården, *Griutgarðr* och *Æindridi*, bära namn, som vittna om förbindelser, som Gudve under sina härfärder i västerled knutit med norska vikingar. På dessa vikingatåg, under 990-talet, kan då i varje fall Berga-stenens Otrygg icke ha fallit. Tänkbart vore visserligen, att Gudve en lång tid, omkring 40 år, senare skulle ha varit ledare för ett nytt härtåg, utan att detta omtalas i minnesskriften över honom. Men mycket sannolikt förefaller detta ej. von Friesen omnämner ej heller Berga-stenen i sin behandling av Grinda-inskriften, förmodligen därför att han anser, att det ej kan vara samme man som åsyftas.

Brate antager (ovan s. 128), att Gudve fått del av Knut den stores danagäld år 1018 och att med hans härfärd till Saxland åsyftas ett hos Adam av Bremen i ett yngre tillägg omtalat härjningståg av vikingar vid Wesermynningen omkring 1040. På detta skulle Otrygg ha fallit. Detta skulle innebära, att det skulle ligga en tid av 22 år mellan de båda händelser som omtalas i omedelbart sammanhang i minnesinskriften över Gudve. Och kvar står dessutom osannolikheten av att Grinda-stenen tillkommit så sent som efter 1040.

En Gudve förekommer också på Nälberga-stenen, Sö 170. Tillsammans med sina bröder Vesten och Agmund reser han en minnessten över sin fader Baulv. Denne Gudve kan näppe- ligen vara densamme som Grinda-stenens. Däremot torde i och för sig intet hinder finnas för att Berga-stenens Gudve och Nälberga-stenens äro identiska.

218. Billsta, Sorunda sn, Sotholms hd.

Pl. 109.

Litteratur: D 8vo 18; G. Upmark, Sotholms härad 4, s. 21 f.

Äldre avbildningar: Dybeck a. a.; Upmark a. a.; Brate (ATA).

Ristningen befinner sig å ett stort flyttblock N om Billsta gård invid östra sidan av landsvägen Sorunda—Stockholm; den ristade ytan är vänd mot V, sålunda mot vägen.

Ristningen har, enligt uppgift av Dybeck 1859 (i ATA), blivit upptäckt på 1850-talet av honom och bokhållaren Lundberg.

Avståndet från marken till ristningens nederkant är 1,38 m. Ristningens höjd 1,27 m., bredd 0,85—0,96 m. Ytan är ganska ojämn, och ristningen är svårt skadad genom avflagring och vitt-ring, särskilt upptill och på h. sidan.

Inskrift:

× hulmkair × auk × st̃ainbiar - - ai - - - u × h - - ua × iftir × kuþlif × fa - u -

5

10

15

20

25

30

35

40

45

50

Holmgæirr ok Stæinbiar[n þæir letu haggva] æftir Guðlæif, faður.

»Holmger och Stenbjörn de läto hugga (runorna) efter Gudlev, (sin) fader.»

Till läsningen: Icke stungna äro runorna 5, 40 **k**. Av 13 **t** finnes endast v. bst (delvis) bevarad. 21—22 äro helt borta. Av 23 **a** finnes endast bst och nedre delen av hst i behåll, av 25 endast övre delen av en hst, 24 **i** är tydligt. Av 26 finnes hela hst, av 27 nedre delen av en hst, av 28 rester av en hst upptill, av 29 **u** större delen av hst och nedre delen av bst. Resterna av 25—29 äro svagt synliga. 30 **h** är tydligt, 33—34 **ua** äro säkra, ehuru svaga, 31—32 äro helt borta. Av 35 **i** finnes nedre delen, av 36 **f** nedre hst och nedre bst (svagt); 37—39 **tir** är tämligen tydligt. Av 41 finnes endast hst kvar, men avståndet till 42 **p** visar, att runan har varit **u**. Av 42 **p** finnes nedre delen, av 43 **l** övre delen (svagt) kvar. 44 är sannolikt ostunget **i**. 45 **f** och 46 **f** äro tydliga, likaså 49 **u**, 47 **a** är svagt, 48 är helt borta, men möjligen finnas svaga spår av 50 **r**. — Dybeck: **soainbiar-**, 26—27 **mi**, **hakua**, 35—39 **--þir, kip--f, fa-ur**. — Upmark: **soainbiar-**, 26—29 **-itū** (»af **t** synes öfre delen temmeligen tydligt»), **hakua**, 35—39 **[il ifi]r, k[u]p[ul]f**. — Brate: **stæinbiark** (av sista runan endast svaga spår, men »afgjordt finnes intet stöd för läsningen **n**»), 26—29 **-itū, h-kua, iftir, kuplif**.

Pronomenet **þair** visar, att även det andra namnet måste vara ett mansnamn. Någon annan suppling av sista runan än **n** är då icke tänkbar, och namnet är *Stæinbiarn*. Det är förut känt från L 169 Jumkil kyrka (Uppl.) och var under medeltiden vanligt både i Sverige och Norge. Det tredje namnet är troligen *Guðlæifr*, såsom Boije föreslagit; men de svaga runresterna å stenen tillåta även en läsning **kupulf** (Upmark), och namnet är då *Guðulfr*. — Om *Holmgæirr* se Sö 210.

219—221. Blista, Sorunda sn, Sotholms hd.

Pl. 110.

Litteratur: S. Boije, Anteckningar från en undersökning ^{29/7} 1885 (ATA); Skrivelse till VHAAkad från arkitekt A. W. Lundberg, Lund (Sorunda) ^{9/10} 1897 (ATA 381/97); E. Brate, Protokoll över undersökning av inskrifterna vid Blista 1900 (ATA).

Äldre avbildningar: Teckning av A. W. Lundberg (ATA); foto av Brate (ATA).

De tre runristningarna befinna sig på ett berg S om Blista, invid södra sidan av vägen Blista—Sjövik. Den mot norr sluttande bergväggen är svagt rundad, ytan är tämligen jämnslipad och sprickfri. Den har lidit icke obetydligt genom vittring. Slingornas nedre delar äro särskilt skadade, men även de övre delarna fordra god belysning för att tydligt urskiljas.

Ristningarna ha varit kända från 1880-talet. Boije har undersökt dem 1885, men närmare uppgifter om huru de kommit i dagen saknas.

Avståndet från marken till underkanten av den vänstra ristningen (Sö 219) är 0,67 m., av den mellersta (Sö 220) 0,72 m., av den högra (Sö 221) 0,18 m. Ristningarnas höjd är: Sö 219 1,68 m., Sö 220 1,60 m., Sö 221 1,60 m. Deras bredd: Sö 219 1,11 m., Sö 220 1 m., Sö 221 0,93 m.

Inskrifter:

Sö 219:

× **akuti** × **lit** × **hkua** **merki** × **þisa** × **iftir** × **furusta** + **bropur** × **sin** × **hikuiþr** + **kiar** - **i** || **stæin**

Aguti let haggva mærki þessa æftir Frosta, broður sinn. Hægviðr gærði stæin.

»Agute lät hugga dessa märken efter Froste, sin broder. Hægvid gjorde stenen.»